

I nr. 4 nævnte vi muligheden af at indgå tillægsaftaler om installationer og udstyr, som findes inden for zonen, og som ikke indeholder kernefysiske sprængladninger, men som alligevel kan være af betydning for kernefysisk krigsførelse. I første række gælder det installationer og udstyr, der entydigt er bestemt til at lagre, aflevere eller på anden måde betjene kernefysiske ladninger. Deres funktion er allerede faldet bort på grund af forbudet mod kernefysiske sprængladninger, og derfor er de uacceptable.

Vi står over for større problemer, når det gælder installationer og udstyr, der kan bruges til mange forskellige formål, og hvor den faktiske betydning for atomkrigsførelse kan diskuteres. Her vil der være behov for en nærmere udredning, og der kan være grund til en vis varsomhed. Der foreligger altid en mulighed for, at de enkelte lande kan afskaffe uønskede anlæg gennem nationale vedtagelser.

En vigtig type tillægsaftaler vil gælde visse atomvåbensystemer, som findes uden for zonen, men som opfattes som særligt truende af zonelandene. Dette gælder i første række atomvåben, som på grund af deres placering, rækkevidde eller andre egenskaber anses for at være entydigt rettet mod mål i zonen. Deres funktion er allerede faldet bort som følge af de negative sikkerhedsgarantier. Man må dog være klar over, at der sandsynligvis kun findes et begrænset antal atomvåben, der kan siges at være entydigt rettet mod mål i Norden. Det kan også vise sig vanskeligt at opnå enighed om, hvilke våben der har en sådan funktion.

Imidlertid kan en diskussion om dette vise sig at være af mindre interesse. Hovedsagen med disse såkaldte eksterne begrænsninger er deres tillidskabende funktion. Våben, som findes i zonen nærhed, og som opfattes som truende, er i denne sammenhæng relevante, selv om de kun har Norden som ét blandt flere mulige målområder.

På denne baggrund kan det være af interesse at nævne nogle af de våbensystemer, som kan være aktuelle. Vi understreger imidlertid, at det drejer sig om eksempler. Der kan findes andre, som er lige så relevante.

– De sovjetiske atomvåbenførende u-både i Østersøen (specielt dem af Golfklassen) opfattes som en reel trussel. Det ville have stor tillidskabende virkning, hvis der kunne ind-

gås en aftale, der medførte, at disse blev fjernet.

– De sovjetiske kort- og mellemdistanceraketter på Kola og i den sydlige del af Leninograd militærdistrikt (f.eks. Frog, Scud, SS-12 og SS-5) opfattes som en trussel i de dele af Norden, der ligger inden for deres rækkevidde. Det ville have en stor tillidskabende virkning, om disse våbensystemer kunne begrænses og helst fjernes helt. (Dette gælder særligt de mest langtrækkende, d.v.s. SS-5 og SS-12).

– De amerikanske Lance-raketter og 155 millimeter atomartilleriet i Slesvig-Holsten rejser specielle problemer, fordi de i krigstid er underlagt den del af NATOs nordkommando, der er placeret i Karup i Jylland (COMBALTAP), og som også har kommando over de danske styrker. Denne integrering af de danske styrker i en større enhed, som besidder atomvåben, og som efter al sandsynlighed vil kunne bruge disse frit i krigstilfælde uden hensyn til den nationale grænse mellem Forbundsrepublikken og Danmark, gør det vanskeligt at hævde Danmarks atomvåbenfrie status med fuld troværdighed. Det vil derfor være meget ønskeligt at få disse våben fjernet. Dette vil også kunne ses som et led i Palme-kommissionens plan om et atomvåbenfrit bælte langs delelinjen mellem magtblokkene i Europa.

– De amerikanske sø- og luftbaserede krydsermissiler, som efter planerne skal blive operative i nær fremtid, og som ventes at skulle patruljere i Norskehavet med målområder i de nordvestlige dele af Sovjetunionen, vil få deres sandsynlige flyveruter over norsk, svensk og finsk territorium. For krydsermissilerne mangler der effektive varslings-systemer, og deres tilstedeværelse repræsenterer en trussel om hurtige og overraskende kernefysiske angreb. Dette rejser særlige problemer for Sverige og Finland, der baserer deres neutralitetspolitik på en troværdig suverænitetsudøvelse over eget territorium. I dette indgår en udtalt vilje og en rimelig evne til at hindre, at luftrummet bliver brugt i et angreb på en tredje part. Patruljering med krydserbærende fly og fartøjer i Norskehavet vil derfor repræsentere et nyt element af usikkerhed, der kan bidrage til at destabilisere forholdene i Nordeuropa. En sådan patruljering vil også undergrave troværdigheden af den nordiske zone, idet den vil blive opfattet som et synligt bevis på, at garantier-